

5. NEZAVISNOST SUDSTVA

Sudska vlast je jedna od tri državne vlasti, uz zakonodavnu vlast i izvršnu (upravnu). Za postojanje pravne države, odnosno države u kojoj funkcioniše vladavina prava, neophodno je da sudstvo bude *nezavisno*. Međutim, prema teorijsko-empirijskim iskustvima sudstvo ne može da bude apsolutno nezavisno, jer zavisi od ustava i zakona. Međutim, pod pojmom nezavisnosti sudstva se podrazumijeva da je sud *neovisan od svih vrsta pritisaka i uticaja vanpravne prirode*. To podrazumijeva i samostalnost sudske vlasti u odnosu na zakonodavnu i upravnu vlast, ali životne veze su toliko suptilne da je nemoguće da se to u životu uvijek ostvari.

Nezavisnost sudstva znači i *nezavisnost sudija*, koja se obezbjeđuje posebnim sistemom izbora i stalnošću sudija. Umjesto nosilaca drugih vlasti (zakonodavne i izvršne) sudije bi u skladu sa načelom nezavisnosti sudstva trebalo da biraju nezavisni stručni sudijski kolegijumi.⁶⁷

Iz istorijskih analiza koje u fokusu svojih istraživanja imaju nezavisnost sudstva, kao jedno od suštinskih načela vladavine prava, proizlazi da do iste (= nezavisnosti sudstva) počinje dolaziti u vrijeme početka primjene podjele vlasti – onda kada se sudska vlast definitivno počinje odvajati od zakonodavne i izvršne. Tim ona stiče samostalnost u odnosu na druge dvije vlasti i pretpostavke za svoju nezavisnost. Sudovi su zavisni samo od ustava i zakona, koje moraju respektovati, postupke voditi u skladu sa njima, a takođe i donositi odluke u skladu sa ustavom i zakonom. Sudovi bi trebalo da budu nezavisni od svakog spoljnog uticaja, to se posebno odnosi na političke pritiske. Međutim, to se u stvarnosti nikada i nigdje nije u potpunosti ostvarilo.